

QAN –DAMARLARINI GENİŞLƏNDİRƏN MADDƏLƏR.

Bu maddələr qan damar mərkəzinə təsir edərək və qan damarlarının spazmını aradan qaldıraraq qan təziqini aşağı salır. Bunlar eləcə də sayə əzələli üzvlərin spazmını aradan qaldıraraq hipotenziv və spazmolitik təsir göstərir. Preparatları:

Nitroqliserin-Nitoglyserinum. Rəngsiz şəffaf yağa bənzər mayedir, suda çətin, spirtdə asan həll olur. Stenokardiya və beyin qan damarları spazmada qəndin üstünə 1-2 damcı damızdıraraq, dilin altına qoyulur. 2-3 dəqiqə sonra təsir göstərir və təsiri 30-40 dəqiqə çəkir. 1%-li spirt məhlulu 5-10ml kiçik şüşə qablarda buraxılır. Dilin altına təyin edilir.

Validol-Validolum. Şəffaf, rəngsiz, mentol iyini verən yağvari mayedir, suda həll olmur, spirtdə yaxşı həll olur. Sakitləşdirici, ağrıkəsici, qusmanın qarşısını alıcı maddə kimi nevrozlarda, stenokardiya 5-10 damcı qəbul olunur. Validol şəkərə damızdırılaraq tamam sorulana qədər ağızda saxlanılır. Eləcə də tabletləri dilin altına qoyulur.

Amil-nitrit-Amylii nitris. Şəffaf sarımtıl rəngli, meyvə iyini verən uçucu mayedir. 0,5 miqdarda ampulada buraxılır. Stenokardiya, beyin damarlarının spazmında bronxial astma tutmaları zamanı, sianid turşusu preparatları və kokainlə zəhərlənmədə ampulu sındıraraq, pambığa hopdurub xəstəyə iylədirlər. 2-3 dəq sonra hissə sinir uçlarını qıcıqlandırır, damarları genişləndirir, beyin damarlarının genəlməsinə, qanla təmin olumasına səbəb olur. B şəkəfində saxlanılır. İylətmək üçün yüksək dozası 5(30) damcıdır.

Papaverin hidroxlorid- Papaverini hydrochloridum. Tiryəkin tərkibində olan alkaloidlərdəndir. Aci dadlı, suda həll olan ağ kristal maddədir. Bronxial asmada, öd sancıları stenokardiya tutulmaları, hipertoniya zamanı spazma qarşı dərman kimi daxilə 0,03-0,05 dozalarda paraşok, tablet, damcı, şam şəkilində təyin olunur. 2% məhlulu 2ml ampulada buraxılır, dəri altına, əzələ içərisinə yeridilir.

Eufillin-Euphyllinum. Ağ rəngli, kristal paraşokdur, suda həll olur. Güclü spazmolitik və damar genəldici təsir göstərir, xüsusilə tac damarları və bronxları genişləndirir, diurezi xeyli çoxaldır. Hipertoniyada, bronxial asmada, stenokardiya işlənilir. Daxilə 0,1-0,2 dozada qəbul olunur, əzələyə 12%-li məhluldan 2-3ml, venaya isə 2,4%-li məhluldan 5-10ml 40%-li qlikoza məhlulunun 20ml-də yeridilir.

Dibazol-Dibazolium. İsti suda yaxşı həll olan ağ rəngli, acı paraşokdur. Hipertoniyada, stenokardiya, mədə bağırsağının spazmında, 0,005-

0,02dozalarda daxilə qəbul olunur.Hipertonyada krizləri zamanı 0,5-1%-li məhlulu 1-2ml dəri altına əzələ içərisinə və venaya yeridilir.

Maqnezium- sulfat-Magnesium sulfuricum.Rəngsiz ,kristal acı dadlı maddədir,suda yaxşı həll olur.Daxilə qəbul edildikdə işlətmə törədir.Orqanizimə parenteral yolla yeridildikdə mərkəzi sinir sistemini sakitləşdirir.nəticədə ağrıkəsici spazmı aradan qaldırıcı və hətta narkoztörədici təsir göstərir.Odur,ki ağrısız doğuş əmələ gətirmək,kombinasiyalı narkoz törətmək,öd yolarının ,sidik yolarının və ürəyin tac damarlarının spazmı nəticəsində baş verən sancıları aradan qaldırmaq ,hipertonyada qan təzqini aşağı salmaq üçün bundan istifadə olunur.25%-li məhluldan 5-10mləzələ içərisinə və venaya yeridilir.Son zamanlar aşağıdakı dərman preparatları:Arifon(tablet şəkilində) Mildirant (həm tablet həm də inyeksiya),Diraton,Qlisin daha geniş istifadə olunur.